

Početna stranica > Pretraživanje pravnih stručnjaka > Vrste pravnih struka

Vrste pravnih struka

Austrija

Na ovoj se stranici nalazi pregled pravnih struka u Austriji.

Pravne struke – uvod

Trenutačno (2023.) otprilike je **1850 profesionalnih sudaca** zaposleno u „redovnim sudovima“, tj. u području građanskih, kaznenih, radnih i socijalnih predmeta (**brojka se odnosi na aktivna radna mjesta iskazana u ekvivalentima punog radnog vremena, uključujući Vrhovni sud**). **Oko 700 pravosudnih djelatnika odgovorno je za znatan dio pravosuđa. Također, na upravnim sudovima radi oko 600 profesionalnih sudaca.**

Osim toga, u određenim predmetima imenuju se **laici** koji rade na dobrovoljnoj osnovi. Među njima su suci laici ili članovi porote u kaznenim predmetima te pridruženi suci sa stručnim znanjem, među ostalim u području trgovačkog, radnog i socijalnog prava te u određenim upravnim postupcima.

U Austriji je **480 javnih tužitelja (podatak od 2023. koji se odnosi na aktivna radna mjesta iskazana u ekvivalentima punog radnog vremena, uključujući Ured glavnog tužitelja, ali bez središnjeg tijela).**

U **zatvorskom sustavu** zaposleno je **3799 osoba (podatak od 1. rujna 2019. koji se odnosi na aktivna radna mjesta iskazana u ekvivalentima punog radnog vremena, uključujući osobe zaposlene u Upravi za zatvorski sustav), od čega je 3214 zatvorskih čuvara (uključujući osobe na osposobljavanju).**

1. Suci

Osposobljavanje i imenovanje sudaca

Za imenovanje sucem **redovnih sudova** potrebno je najmanje četiri godine stručnog pravnog iskustva te uspješno položen sudački ispit nakon završetka studija austrijskog prava.

Dio stručnog iskustva vježbenički je staž na sudu u trajanju od najmanje sedam mjeseci (sudska praksa, prethodno zvana „sudska godina“) na koji imaju pravo diplomirane žene, a koji je i preduvjet za sve one koji žele postati odvjetnici ili bilježnici. Preostala obvezna stručna praksa obično se stječe programom osposobljavanja za obavljanje sudačke dužnosti u okviru pravosudnog osposobljavanja kao sudac vježbenik, ali se može steći i u drugoj pravnoj djelatnosti, primjerice kao odvjetnik vježbenik.

Oko 100 odvjetnika vježbenika godišnje pohađa program osposobljavanja. Program osposobljavanja za obavljanje sudačke dužnosti (koji uključuje i vježbenički staž na sudu) u načelu traje četiri godine, a provodi se na okružnim sudovima, pokrajinskim sudovima, u uredima javnog tužitelja, zatvorima, centrima za zaštitu ili pomoć žrtvama ili u odvjetničkim i javnobilježničkim uredima odnosno u financijskom javnom tužiteljstvu. To se osposobljavanje djelomično može provesti i na višem pokrajinskom sudu, Vrhovnom sudu, u Saveznom ministarstvu pravosuđa, Upravi za zatvorski sustav, probacijskim centrima, udruženjima zakonskih skrbnika ili uredima za socijalnu skrb mladih, uredu povjerenika za pravnu zaštitu ili u financijskom sektoru (na primjer u odgovarajućim poduzećima). Osposobljavanje za obavljanje sudačke dužnosti završava sudačkim ispitom. Za osobe koje mijenjaju karijeru nakon stjecanja stručnog iskustva u drugim pravnim strukama razdoblje osposobljavanja skraćuje se u skladu s tim. Osoba koja je već položila pravosudni ili javnobilježnički ispit mora pristupiti samo dopunskom ispitu, a ne sudačkom ispitu.

Nakon što uspješno polože sudački ispit, kandidati se mogu prijaviti na slobodna sudačka ili javnotužiteljska mjesta.

U sustavu **upravnih sudova** ne postoji program osposobljavanja za obavljanje sudačke dužnosti. Međutim, upravni suci moraju imati najmanje pet godina prethodnog stručnog iskustva (na primjer, rad u upravnom tijelu) i ne polažu ispit.

Suci redovnih sudova mogu prijeći na upravne sudove. Suci upravnih sudova isto tako mogu biti imenovani za suce redovnih sudova nakon pet godina rada na upravnim sudovima.

Suca ili javnog tužitelja imenuje savezni ministar pravosuđa, a savezni predsjednik ima pravo imenovanja samo za određene funkcije. Suce pokrajinskog upravnog suda imenuje vlada pojedine pokrajine. Samo austrijski državljani mogu biti imenovani sucima ili javnim tužiteljima.

Status sudaca

Suci imenovani na **savezne redovne sudove i upravne sudove** savezni su dužnosnici. Osim Saveznog ustavnog zakona (*Bundes-Verfassungsgesetz (B-VG)*), **Zakon o službi za suce i državne odvjetnike (Richter- und Staatsanwaltschaftsdienstgesetz (RSiDG))** glavni je pravni izvor kojim su regulirani osposobljavanje i profesionalni status sudaca. U zakonu su brojne odredbe (koje uključuju, na primjer, stegovno pravo i opise poslova) propisane na vrlo sličan način za suce i javne tužitelje.

Suci imenovani na **pokrajinske upravne sudove (Landesverwaltungsgerichte)** dužnosnici su pojedine pokrajine. Njihov profesionalni status reguliran je Saveznim ustavnim zakonom i posebnim zakonodavstvom pokrajine.

Svi profesionalni suci imenuju se trajno, a njihova dužnost prestaje istekom mjeseca u kojem navršše 65 godina.

U skladu s člancima 87. i 88. Saveznog ustavnog zakona suci djeluju kao neovisni zastupnici države kad tumače pravo i odlučuju u predmetima. Ta neovisnost odražava se u neovisnosti sudaca o uputama (materijalna neovisnost) i u tome da ne mogu biti razriješeni ili premješteni na drugu dužnost (osobna neovisnost). Suce obvezuje samo zakon te odlučuju na temelju vlastitih pravnih uvjerenja. Isto tako, nisu vezani ranijim odlukama drugih sudova kad je riječ o sličnim pravnim pitanjima (presedani).

Osim prestanka sudačke dužnosti nakon što navršše zakonsku životnu dob, suci mogu biti razriješeni ili premješteni na drugu dužnost ili im dužnost može prestati protivno njihovoj volji samo u slučajevima i na način određen zakonom te na temelju formalne sudačke odluke (članak 88. Saveznog ustavnog zakona).

Poseban status sudaca predviđen Ustavom primjenjuje se samo na obavljanje njihove sudačke dužnosti (pri obavljanju svih sudačkih poslova koji su im dodijeljeni zakonom ili dodjeli predmeta), ne u području upravljanja sudovima, što isto obavljaju suci. Iznimka se primjenjuje na sudske upravne predmete koji se rješavaju u komorama ili povjerenstvima (kao što su dodjela predmeta ili predlaganje imenovanja za sudačke dužnosti). U ostalim slučajevima moraju se pridržavati uputa nadređenih osoba. Fiksnom raspodjelom sudačkih poslova osigurava se ustavom zajamčeno pravo na suca.

Uloga i dužnosti

Suci su zaduženi za **donošenje odluka u predmetima iz područja građanskog i kaznenog prava**. Kad je riječ o pitanjima upravnog i ustavnog prava, djeluju kao **nadzornici uprave i zaštitnici Ustava**.

Pravna odgovornost

Stegovni sud: suci koji prekrše svoje profesionalne i etičke dužnosti odgovaraju na stegovnom sudu. Za suce redovnih sudova stegovni je sud ustrojen pri višem pokrajinskom sudu ili Vrhovnom sudu, a sastoji se isključivo od sudaca. Stegovni sud nadležan je i za stegovne povrede javnih tužitelja. Ista stegovna pravila, uz nekoliko iznimaka, vrijede i za suce saveznih upravnih sudova. Međutim, stegovna pravila za suce pokrajinskih upravnih sudova utvrđena su u mjerodavnom pokrajinskom zakonodavstvu.

Kazneni sud: suci (i javni tužitelji) koji kršenjem svojih profesionalnih dužnosti ujedno počinu kazneno djelo odgovaraju na kaznenom sudu (na primjer, ako zloporabe službenu dužnost).

Građanski sud: stranke koje pretrpe štetu zbog nezakonitog i kažnjivog postupanja suca (ili javnog tužitelja) naknadu štete mogu potraživati samo od države. Država se može regresirati od suca (ili javnog tužitelja) ako je on postupao s namjerom ili grubom nepažnjom.

2. Javni tužitelji

Organizacijska struktura

Općenito, hijerarhijska organizacija javnog tužiteljstva odgovara onoj sudova.

Na svakom od 16 prvostupanijskih sudova postoji ured javnog tužitelja, koji je nadležan za kaznene predmete. Osim toga, postoji i Ured javnog tužitelja za borbu protiv gospodarskog kriminala i korupcije (*Wirtschafts- und Korruptionsstaatsanwaltschaft*), čija se nadležnost proteže na područje cijele Austrije. Na svakom višem pokrajinskom sudu postoji viši ured javnog tužitelja, a na Vrhovnom sudu Ured glavnog tužiteljstva. Viši uredi javnog tužitelja i Ured glavnog tužiteljstva neposredno su podređeni saveznom ministru pravosuđa.

Osposobljavanje i imenovanje javnih tužitelja

Osposobljavanje javnih tužitelja istovjetno je onom profesionalnih sudaca redovnih sudova.

Samo osobe koje ispunjavaju i zahtjeve za imenovanje na dužnost suca mogu biti imenovane za javnog tužitelja.

Slobodna stalna mjesta javnih tužitelja, kao i stalna sudačka mjesta, moraju se popunjavati putem javnog natječaja. Predsjednik Austrije ima pravo imenovanja javnih tužitelja, međutim, kao i kad je riječ o sucima, za većinu stalnih mjesta javnih tužitelja to pravo delegira saveznom ministru pravosuđa.

Status javnih tužitelja

Uredi javnog tužitelja zasebna su, **ali ne i neovisna**, pravosudna tijela. Strukturirani su hijerarhijski i obvezuju ih upute viših ureda javnog tužitelja, a u najvišoj instanci saveznom ministru pravosuđa.

Pravo na davanje uputa propisano je detaljnim zakonskim pravilima. Upute višeg ureda javnog tužitelja ili saveznom ministru pravosuđa mogu se dati samo u pisanom obliku i moraju biti obrazložene. Osim toga, primljene upute moraju se evidentirati u spisu kaznenog predmeta. Prije davanja upute savezni ministar dužan se savjetovati sa savjetodavnim vijećem (*Weisungsrat*). Savezni ministar pravosuđa ima ministarsku odgovornost, stoga je odgovoran parlamentu i dužan mu je dati informacije.

Djelatnici pojedinog ureda javnog tužitelja moraju postupati u skladu uputama čelnika ureda. Međutim, ako smatraju da je uputa suprotna zakonu, mogu zatražiti pisanu uputu te čak i tražiti da ih se izuzme iz obrade predmetnog kaznenog predmeta.

Uloga i dužnosti

Uredi javnog tužitelja zasebna su **tijela odvojena od sudova**. Njihova je uloga **brinuti se o javnom interesu u primjeni kaznenog prava**. To uključuje vođenje **istraga u kaznenim postupcima**. Nadležni su i za podizanje i zastupanje optužnice u kaznenom postupku. Zbog toga se nazivaju i **tužiteljstvom**.

Javni tužitelji nadležni su za **podizanje i zastupanje optužnica** na pokrajinskom sudu te na okružnim sudovima u pojedinom okrugu pokrajinskog suda. Pravilo je da **okružni javni tužitelji** zastupaju optužnicu na okružnim sudovima. Oni su dužnosnici sa stručnim znanjem, ali ne moraju imati akademski stupanj obrazovanja.

Ured javnog tužitelja za borbu protiv gospodarskog kriminala i korupcije ima poseban položaj, a njegova se nadležnost na području cijele države prvenstveno odnosi na protupravne radnje javnih službenika te djela gospodarskog kriminala koja uključuju iznose veće od 5 000 000 EUR. U njegovoj su nadležnosti i financijska kaznena djela koja uključuju iznose veće od 5 000 000 EUR, kvalificirana djela prijevara u području socijalnog prava, kvalificirana kaznena djela u području stečaja (*kridatträchtiges Verhalten*) te kaznena djela propisana Zakonom o društvima s ograničenom odgovornošću ili Zakonom o dioničkim društvima koja su počinjena u poduzećima odgovarajuće veličine (čiji je temeljni kapital veći od 5 000 000 EUR ili imaju više od 2000 zaposlenika).

Viši uredi javnog tužitelja hijerarhijski su nadređeni uredima javnog tužitelja i ustrojeni su na višim pokrajinskim sudovima u Beču, Grazu, Linzu i Innsbrucku. Osim za **zastupanje optužnice na višem pokrajinskom sudu** zaduženi su i za **nadzor svih ureda javnog tužitelja na području njihove nadležnosti** i izravno su podređeni saveznom ministru pravosuđa.

Ured glavnog tužitelja, koji je ustrojen na Vrhovnom sudu, ima poseban položaj. **Izravno odgovara saveznom ministru pravosuđa** i nema samostalnu ovlast davanja uputa uredima javnog tužitelja ni višim uredima javnog tužitelja. Isto tako, nema ovlast zastupanja optužnica. Umjesto toga zadužen je za pružanje **pomoći Vrhovnom sudu**. Posebno je ovlašten podnositi žalbe radi poništenja odluka kako bi se osiguralo poštovanje zakona u kaznenim stvarima u kojima stranke (više) nemaju mogućnost žalbe. Ured glavnog tužitelja stoga ima važnu funkciju u očuvanju **jedinstvenosti prava i jamči pravnu sigurnost** u kaznenopravnim stvarima.

Pravna odgovornost

Stegovna, kaznena i građanska odgovornost javnih tužitelja regulirana je jednako kao i ona sudaca redovnih sudova.

3. Ovlašteni sudski službenici

Organizacijska struktura

U Austriji su ovlašteni sudski službenici (*Diplomrechtspfleger*innen*) bitan stup pravosudnog sustava. Danas 700 ovlaštenih sudskih službenika donosi više od 80 % svih prvostupanijskih sudskih odluka u građanskim predmetima.

Osposobljavanje ovlaštenih sudskih službenika

Samo osobe koje su položile završni srednjoškolski ispit ili stekle stručnu kvalifikaciju mogu se osposobljavati kao sudski službenici. Osposobljavanje traje tri godine i uključuje rad na sudu zajedno s pripremom odluka u relevantnom području rada, sudjelovanje u općem i posebnom tečaju osposobljavanja za pojedino područje rada te polaganje relevantnih ispita. Nakon što položi ispit za ovlaštenog sudskog službenika i ako ispunjava ostale uvjete navedene u članku 3. Zakona o ovlaštenim sudskim službenicima (*Rechtspflegergesetz*), kandidat dobiva diplomu od saveznom ministru pravosuđa. U njoj mora biti točno navedeno područje rada. Nakon što dobije diplomu, kandidat za ovlaštenog sudskog službenika ovlašten je obavljati sudske poslove iz svojeg područja rada na području cijele države te može raditi kao ovlašteni sudski službenik.

Predsjednik višeg pokrajinskog suda potom mora odrediti sud na kojem će se ta osoba zaposliti kao ovlašteni sudski službenik i, prema potrebi, na koliko dugo. Uprava suda (predsjednik ili čelnik suda) koji je odredio predsjednik višeg suda raspoređuje ovlaštenog sudskog službenika u sudski odjel koji vodi sudac ili, prema potrebi, u više sudskih odjela.

Status ovlaštenih sudskih službenika

Ovlašteni sudski službenici posebno su osposobljeni sudski službenici kojima se na temelju austrijskog Saveznog ustavnog zakona (članak 87.a) i Zakona o ovlaštenim sudskim službenicima povjeravaju na rješavanje točno određeni poslovi u prvostupanjskim građanskim predmetima. Vezani su samo uputama suca koji je zadužen za predmet u skladu s rasporedom sudskih poslova. Suci u svakom trenutku mogu zatražiti da samostalno vode predmete ili da ih preuzmu. Njihove odluke mogu se osporavati isto kao i one koje donose suci.

Ovlašteni sudski službenici u svojem su radu u praksi većinom neovisni. Upute suca nisu uobičajene i daju se izrazito rijetko.

Uloga i dužnosti

Ovlašteni sudski službenici imenuju se u sljedećim područjima:

građanski postupak, ovršni i stečajni predmeti (postupci radi namire dugovanja)

izvanparnični predmeti

zemljišnoknjižni predmeti i upisi plovila u registar brodova

predmeti povezani sa sudskim registrom trgovačkih društava.

Svako područje rada zahtijeva posebno osposobljavanje i imenovanje ovlaštenim sudskim službenikom za pojedino područje rada.

Podjela odgovornosti sudaca i ovlaštenih sudskih službenika

Područje rada ovlaštenog sudskog službenika ne uključuje sve poslove i odluke iz navedenih područja rada. Poslovi koji ulaze u njegovo područje rada točno su navedeni u Zakonu o ovlaštenim sudskim službenicima, a njihov se opseg razlikuje ovisno o pojedinom području rada.

U Zakonu o ovlaštenim sudskim službenicima utvrđuje se opseg poslova u pojedinom području rada te se tim opsegom dodjeljuju određene odgovornosti (na primjer, opseg poslova u stečajnim predmetima odnosi se na te predmete na okružnim sudovima). Neki su poslovi, naravno, isključivo u nadležnosti sudaca. Osim toga, svaki opseg posla uključuje, među ostalim, provođenje postupaka za platni nalog, potvrđivanje pravomoćnosti i izvršivosti sudskih odluka u navedenim područjima rada, donošenje odluka o zahtjevima za odobravanje pravne pomoći u postupcima koje vodi ovlašteni sudski službenik te obavljanje službenih radnji na temelju zahtjeva domaćeg suda ili tijela za pružanje sudske pomoći.

4. Odvjetnici

Općenito

Odvjetnici su kvalificirani i ovlašteni za zastupanje stranaka u svim sudskim i izvansudskim postupcima te u svim javnim i privatnim stvarima na svim sudovima i pred svim javnim tijelima u Republici Austriji.

Osobe koje se žele baviti odvjetništvom u Austriji ne moraju biti službeno imenovane. Međutim, za obavljanje odvjetničke prakse potrebno je ispuniti uvjete u nastavku.

Temeljne pravne osnove sadržane su u austrijskom Zakonu o odvjetnicima (*Rechtsanwaltsordnung (RAO)*), Carski službeni list (RGBl.) br. 96/1896., Statutu o stegovnoj odgovornosti odvjetnika i odvjetničkih vježbenika (*Disziplinarstatut für Rechtsanwälte und Rechtsanwaltsanwärter (DSt)*), Savezni službeni list (BGBl.) br. 474/1990, Saveznom zakonu o odvjetničkoj tarifi (*Bundesgesetz über den Rechtsanwaltsstarif (RATG)*), BGBl. br. 189/1969, Zakonu o pravosudnom ispitu (*Rechtsanwaltsprüfungsgesetz (RAPG)*), BGBl. br. 556/1985 i Saveznom zakonu o slobodi pružanja usluga i osnivanju europskih odvjetnika te pravnih usluga koje pružaju međunarodno aktivni odvjetnici u Austriji (*Bundesgesetz über den freien Dienstleistungsverkehr und die Niederlassung von europäischen Rechtsanwältinnen und Rechtsanwälten sowie die Erbringung von Rechtsdienstleistungen durch international tätige Rechtsanwältinnen und Rechtsanwälte in Österreich (EIRAG)*), BGBl. I. br. 27/2000.

Uvjeti za obavljanje odvjetništva

Osobe koje se žele baviti odvjetništvom nakon završenog studija austrijskog prava moraju dokazati da su najmanje pet godina radile na stručnim pravnim poslovima, od čega najmanje sedam mjeseci na sudu ili u uredu javnog tužitelja te tri godine u uredu austrijskog odvjetnika kao odvjetnički vježbenik.

Položen **pravosudni ispit** uvjet je za obavljanje odvjetništva, a vježbenik ga može polagati nakon tri godine praktičnog rada, koji uključuje najmanje sedam mjeseci rada na sudu i barem dvije godine u odvjetničkom uredu. Da bi mogli pristupiti ispitu, vježbenici moraju sudjelovati i na obveznim tečajevima koje je odvjetnička komora propisala za odvjetničke vježbenike.

Osobe koje ispune navedene uvjete mogu se upisati u imenik odvjetnikâ odvjetničke komore u čijem će se sudskom okrugu nalaziti njihov ured.

I strani odvjetnici koji su državljani države članice Europske unije, druge države stranke Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru ili Švicarske u određenim okolnostima mogu:

privremeno obavljati odvjetničke poslove u Austriji

podnijeti zahtjev za upis u imenik odvjetnika nadležne odvjetničke komore (nakon što polože ispit osposobljenosti) ili

odmah otvoriti ured u Austriji bez prethodnog ispitivanja osposobljenosti pod stručnim nazivom koji upotrebljavaju u zemlji podrijetla, pri čemu postaju u potpunosti integrirani u austrijsku pravnu struku nakon tri godine učinkovitog i redovitog obavljanja odvjetničke prakse u Austriji.

Član odvjetničke komore države članice GATS-a u određenim okolnostima u Austriji također može privremeno obavljati neke točno određene odvjetničke poslove.

Pravna odgovornost

Odvjetnici koji povrijede svoje profesionalne obveze ili naruše ugled odvjetništva odgovaraju stegovnom vijeću koje izabire lokalna odvjetnička komora.

Stegovno vijeće može izreći kazne koje mogu uključivati i brisanje te osobe iz imenika odvjetnika. Odluke u drugom stupnju donosi Vrhovni sud u četveročlanom vijeću koje se sastoji od dva suca Vrhovnog suda i dva odvjetnika.

Osim toga, odvjetnici snose i kaznenu te građansku odgovornost.

Odvjetnička komora, Austrijska nacionalna odvjetnička komora

Svi odvjetnici koji su upisani u imenik odvjetnikâ pojedine pokrajine čine odvjetničku komoru (*Rechtsanwaltskammer*). Odvjetničke komore su tijela javnog prava i autonomna samoupravna tijela.

Interese austrijskih odvjetnika na saveznoj razini u pravilu zastupa Austrijska nacionalna odvjetnička komora (*Österreichischer Rechtsanwaltskammertag*).

Ona se sastoji od devet austrijskih odvjetničkih komora, a njezina zastupnička skupština od predstavnika odvjetničkih komora (<http://www.rechtsanwaelte.at/>).

5. Javni bilježnici

Općenito

Javni bilježnici su neovisno i nepristrano tijelo preventivnog pravosuđa koje je na raspolaganju građanima za potrebe reguliranja njihovih privatnopravnih odnosa.

Njihova je glavna zadaća sudjelovati u pravnim postupcima i građanima pružati pravnu pomoć. Javni bilježnici sastavljaju javne isprave, čuvaju imovinu trećih osoba, sastavljaju privatne isprave te zastupaju stranke, posebno u izvanparničnim stvarima. Osim toga, nastupaju kao povjerenici suda u izvanparničnim postupcima. Prije svega, kao „sudski povjerenici” imaju posebnu ulogu u savjetovanju u vođenju probacijskih postupaka.

Javni bilježnici osiguravaju da imovina preminule osobe bude sigurna i prenesena osobama koje na nju imaju pravo. Za taj posao potrebna su im posebna znanja u području nasljednog prava i izvanparničnog postupka, što ujedno znači da im se građani stalno obraćaju radi pružanja pomoći u izradi oporuka i općenito savjetovanja i zastupanja u nasljednim stvarima.

Javni bilježnici obnašaju javnu službu, ali nisu javni službenici. Snose komercijalni rizik vođenja javnobilježničkog ureda, ali nisu poduzetnici. Njihov je posao sličan onom osoba koje obavljaju slobodna zanimanja, ali kao povjerenici suda oni su sudski službenici. Obavljanje javnobilježničkog posla glavno je zanimanje i ne može se obavljati istodobno s odvjetništvom.

Promjene u broju javnobilježničkih mjesta i lokaciji njihovih ureda određuju se uredbom saveznog ministra pravosuđa. Prema podacima iz travnja 2023. u Austriji je 536 javnih bilježnika.

Temeljne pravne osnove za ovu djelatnost sadržane su u Bilježničkom redu (*Notariatsordnung (NO)*), RGBL. br. 75/1871., Zakonu o javnobilježničkim ispravama (*Notariatsaktsgesetz*), RGBL. br. 76/1871., Zakonu o javnobilježničkoj tarifi (*Notariatstarifgesetz (NTG)*), BGBl. br. 576/1973., Zakonu o javnobilježničkom ispitu (*Notariatsprüfungsgesetz (NPG)*), BGBl. br. 522/1987., Zakonu o sudskim povjerenicima (*Gerichtskommissärs-gesetz (GKG)*), BGBl. br. 343/1970. i Zakonu o tarifi sudskih povjerenika (*Gerichtskommissionstarifgesetz (GKTG)*), BGBl. br. 108/1971.

Osposobljavanje

Osobe koje završe studij prava (austrijskog prava) i zainteresirane su za obavljanje javnobilježničke djelatnosti moraju potražiti javnog bilježnika koji ih želi zaposliti te se upisati u imenik javnobilježničkih vježbenika.

Imenik vodi nadležna javnobilježnička komora, a upis u njega dopušten je samo osobama koje su odradile sudsku praksu u trajanju od sedam mjeseci kao vježbenik na sudu ili u uredu javnog tužitelja i u trenutku prvog upisa u imenik još nisu navršile 35 godina.

Prije nego što može pristupiti polaganju javnobilježničkog ispita, javnobilježnički vježbenik mora pohađati obvezno osposobljavanje koje propisuje javnobilježnička komora.

Javnobilježnički ispit polaže se u dva dijela:

Javnobilježnički vježbenik polaganju prvog dijela ispita može pristupiti nakon 18 mjeseci vježbeničkog staža, ali najkasnije do kraja pete godine vježbeničkog staža. U suprotnom se njegovo ime briše iz imenika javnobilježničkih vježbenika.

Drugom dijelu ispita može pristupiti nakon što daljnjih godinu dana obavlja posao javnobilježničkog vježbenika. Drugi dio vježbenici moraju položiti najkasnije prije isteka desete godine vježbeničkog staža, inače se brišu iz imenika.

Imenovanje

Slobodna ili nova javnobilježnička mjesta moraju se popunjavati putem javnog natječaja. Zakonom (članak 6. Bilježničkog reda) zahtijeva se, među ostalim, da su kandidati za javnobilježničko mjesto:

državljeni države članice EU-a ili EGP-a ili Švicarske

uspješno završili studij austrijskog prava

položili javnobilježnički ispit i

u mogućnosti dokazati da su najmanje sedam godina obavljali pravne poslove, među ostalim najmanje tri godine kao javnobilježnički vježbenici nakon što su položili javnobilježnički ispit.

Ispunjavanje tih osnovnih uvjeta ipak nije samo po sebi dovoljno za imenovanje na mjesto javnog bilježnika. U postupku imenovanja kandidate ocjenjuje i rangira teritorijalno nadležna javnobilježnička komora, a zatim povjerenstva nadležnog pokrajinskog suda i višeg pokrajinskog suda, pri čemu je ključna duljina praktičnog obavljanja posla. Javnobilježnička komora i dva povjerenstva saveznom ministru pravosuđa podnose prijedlog s užim popisom od tri kandidata. Iako saveznog ministra pravosuđa taj popis ne obvezuje, u praksi imenuje samo kandidate koji se nalaze na njemu.

Javni bilježnik svoju dužnost može obavljati najkasnije do 31. siječnja kalendarske godine koja slijedi nakon što navrší 70 godina. Službeno premještanje javnog bilježnika na drugo javnobilježničko mjesto nije dopušteno.

Nadzor nad javnim bilježnicima, pravna odgovornost

Javni bilježnici pod posebnim su nadzorom zbog svojih zadaća u sastavljanju javnih isprava i kao povjerenici suda. Za nadzor nad javnim bilježnicima zaduženi su savezni ministar pravosuđa, sudska uprava i, neposredno, javnobilježničke komore.

Na javne bilježnike primjenjuje se posebno stegovno pravo. O stegovnim prekršajima u prvom stupnju odlučuje viši pokrajinski sud, a u drugom stupnju Vrhovni sud kao stegovni sudovi za javne bilježnike. Vijeća koja odlučuju o predmetima u svojem sastavu moraju imati i javne bilježnike. Kazne koje stegovni sud može izreći javnom bilježniku uključuju i razrješenje dužnosti. O kaznama za upravne prekršaje odlučuje javnobilježnička komora.

Osim stegovne odgovornosti javni bilježnici odgovaraju i prema propisima kaznenog i građanskog prava.

Kad javni bilježnici djeluju kao povjerenici suda, smatraju se javnim službenicima za potrebe kaznenog prava i stoga odgovaraju za službenička kaznena djela, što posebno uključuje zlouporabu položaja i ovlasti. Njihova građanskopravna odgovornost regulirana je drukčije. Kad djeluju kao povjerenici suda, na njih se primjenjuju iste odredbe o odgovornosti koje se primjenjuju na suce i javne tužitelje. Zbog toga ih stranke ne mogu izravno tužiti, već svoje zahtjeve za naknadu štete moraju uputiti državi. Država se može regresirati od javnog bilježnika ako se radi o namjernom postupanju ili postupanju s grubom nepažnjom. Kad ne djeluju kao povjerenici suda, javni bilježnici izravno odgovaraju strankama na temelju odredaba građanskog prava.

Javnobilježnički zbor, Austrijska nacionalna javnobilježnička komora

Javni bilježnici koji imaju ured u saveznoj pokrajini ili su upisani u imenik javnobilježničkih vježbenika u toj saveznoj pokrajini čine javnobilježnički zbor.

Savezne pokrajine Beč, Donja Austrija i Gradišće te Tirol i Vorarlberg imaju zajednički zbor.

Zbor je zadužen za čuvanje časti i ugleda profesije i zastupanje njezinih interesa.

Svaki javnobilježnički zbor među svojim članovima bira članove javnobilježničke komore. Javnobilježničku komoru čine jedan javni bilježnik kao njezin predsjednik i šest javnih bilježnika (dvanaest u Beču) te tri javnobilježnička vježbenika (šest u Beču) kao njezini članovi.

Austrijska nacionalna javnobilježnička komora ([Österreichische Notariatskammer](#)) sastoji se od pokrajinskih javnobilježničkih komora. Austrijska nacionalna javnobilježnička komora ovlaštena je zastupati javne bilježnike i zalagati se za njihova prava u stvarima koje se odnose na sve austrijske javne bilježnike ili u pitanjima koja prelaze okvire pojedinih javnobilježničkih komora.

Druge poveznice

Pravne struke – Austrija

Posljednji put ažurirano: 26/10/2023

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.